

Talkootyö

Talkootyöllä tarkoitetaan yleensä toisen lukuun korvauksetta tehtävää työtä. Talkoilla tehtävä työ on ”jokamiehentyötä”, joka ei edellytä erityistä ammattitaitoa tai pätevyyttä. Talkootyö ei siten vaativuudellaan rajoita kenenkään osallistumista talkoisiin.

Verohallitus on antanut viimeisimmän talkootyövero-ohjeen 12.10.2005 (www.vero.fi). Ohje ei muuttanut aikaisempia käytäntöjä ja talkootyön verottomuuden perusteita.

Yhdistyksen jäsenten korvaukseton työ yhdistyksen varsinaisen toiminnan yhteydessä ei synnytä verotusongelmia. Esimerkkinä tästä perinteisestä talkootyöstä voi olla viikoittainen kerhojen ohjaaminen ilman korvausta. Yhdistyksen jäsenet voivat talkootyönä tehdä myös varainhankintaa, joka ei ole seuran varsinaista yleishyödyllistä toimintaa, esimerkiksi myydä tavaroita yhdistyksen hyväksi. Talkootyö voi olla myös kolmannen osapuolen hyväksi tehtyä työtä (työpalvelun myynti). Tällaiselle talkootyölle tunnusomaista on, että seuran jäsenet tekevät erilaisia työpalveluja ja niistä saatavat tulot kolmas osapuoli maksaa seuralle. Jos seura on merkitty ennakonperintärekisteriin, maksaja voi maksaa korvauksen bruttona seuran tilille.

Kenen tuloa?

- jäsenen palkkaa (maksajan ennakonpidätys ja nettosumma seuralle) --> elinkeinotuloa (veroseuraamukset seuralle)
- seuran tuloa --> verovapaata talkootyön tuloa

Kuvio 1. Talkootyön verollisuuden arviointiprosessi

Talkootulojen verotusta pohdittaessa kysytään, onko tulo seuran vai talkoolaisen henkilökohtaista tuloa. Jos tulo on seuran tuloa, pohditaan vielä onko tulo seuran elinkeinotuloa vai verovapaata talkootyön tuloa. Seuraavassa esitettyjen viiden tunnusmerkin on täyttyttävä, että tulo olisi seuralle verotonta talkootyön tuloa.

1. Talkootyöstä maksettava korvaus voi olla veroton vain rekisteröidylle, yleishyödylliselle yhdistykselle. Rekisteröimätön yhdistys ei voi olla asianosaisena viranomaisessa ja siten se myös verotetaan yhtymänä. Tästä seuraa, että rekisteröimättömän yhdistyksen saama korvaus on talkootyöntekijöiden henkilökohtaista palkkaa, vaikka korvaus maksettaisiin yhdistyksen tilille.

2. Talkootyöstä saatava hyöty on jaettava laajemmalle piirille kuin työn suorittajille. Työn suorittajat eivät voi ”korvamerkitä” hankkimiaan varoja omaan käyttöönsä. Henkilökohtaisen talkootyön määrän perusteella ei siis voi myöntää alennuksia tai vapautuksia esimerkiksi matka- ja harjoitusmaksuista. Matka- ja harjoitusmaksujen tulisi olla samat kaikille tai mahdollinen hintaero ei saa johtua ainakaan osallistumisaktiivisuudesta talkootyöhön tai muuhun varainhankintaan. Työstä saatavan hyödyn on ohjaututtava yhdistyksen sääntöjen tarkoituksenaan mukaiseen toimintaan. On kuitenkin katsottu, että joukkue tai lajijaosto voi pääseuran päätöksellä ja sen valvonnan alaisena kerätä varoja oman toimintansa pyörittämiseksi. Hyöty voidaan siis kohdistaa johonkin tiettyyn toimintaan, mutta sen on joka tapauksessa jakaututtava muulla perusteella kuin talkooaktiivisuuden mukaan.

3. Talkootyö ei ole työ, joka tehdään työnantajan johdon ja valvonnan alaisena. Toimeksiantaja ei esimerkiksi saa nimetä tai hyväksyä talkooväkeä. Työ ei saa olla sellaista, joka muuten tehtäisiin toimeksiantajan omilla työntekijöillä. Tyypillinen talkootyö ei edellytä mitään erityistä ammattitaitoa.

Tyypillistä talkootyötä ovat järjestyksenvalvojan tehtävät. Järjestyksenvalvojan tehtävät edellyttävät kuitenkin ainakin osalta talkoolaisista järjestyksenvalvojan peruskurssin hyväksyttävää suorittamista. Lisäksi poliisi hyväksyy kaikki järjestyksenvalvojat. Tästä huolimatta kyseessä voi olla talkootyö. Esimerkiksi järjestyksenvalvojen hyväksyminen toimeksiantajan puolelta ei kuitenkaan täytä talkootyön kolmatta kriteeriä.

Ratkaisussa 28.11.1996/3729 KHO katsoi vaalipiirin ääntenlaskentaan osallistuneiden urheiluseuran jäsenten saaman korvauksen palkaksi. Perusteluna tälle oli ääntenlaskijoiden toimiminen virkavastuulla vaalipiirin keskuslautakunnan nimeäminä ja alaisuudessa.

4. Talkootyö on luonteeltaan tilapäistä. Jatkuva, pitkäaikainen toimeksianto viittaa yleensä muuhun kuin verottomaan talkootyöhön. Kyseessä on tällöin seuran elinkeinotoiminta. Omaan lajiin välittömästi liittyvä talkootyösopimus voi olla pitkäaikainenkin. Esimerkiksi hiihtoseura voi talkootyönä hoitaa kunnan hiihtolatuja pitkälläkin sopimuksella.

Kaupungin ja eri urheiluseurojen, jotka olivat rekisteröityjä yhdistyksiä, välillä oli sovittu, että urheiluseurat ottivat huolehtiakseen muun muassa erilaisten urheilu- ja liikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja valvonnasta. Urheiluseurat teettivät mainitut työt ja tehtävät jäsentensä palkattomana ja vapaaehtoisena työnä. Kaupunki maksoi urheiluseuroille korvauksia mainittujen tehtävien suorittamisesta. Näitä korvauksia ei mainituilta osin ollut pidettävä ennakkoperinnän alaisena palkkana, eikä kaupungin ollut toimitettava niistä ennakonpidätystä eikä suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksua. (KHO 1991-B-557)

Samassa KHO:n päätöksessä pitkäkestoiseen toimeksiantosopimukseen perustuva mainosten jakelu katsottiin palkaksi samoin kuin ovi- ja järjestysmiestehtävistä kaupungin erilaisissa tilaisuuksissa saadut palkkiot.

5. Talkootyö ei saa olla elinkeinotoimintaa. Pitkäaikainen, jatkuva ja laaja talkootyö saatetaan lukea verotettavaksi elinkeinotoiminnaksi. Lisäksi työpalvelut tai tavaroiden myynti saattavat kilpailla yritysten tarjoamien palvelujen kanssa ja siten toimintaa voidaan joissain tapauksissa kilpailuneutraalisuussyistä pitää elinkeinotoimintana.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan talkootyö ei ollut elinkeinotuloa ainakaan seuraavassa tapauksessa (KHO 30.1.1997 T 188).

Yhdistys aikoi tehdä sopimuksen mainosten jakelusta ainakin 6 kuukaudeksi kerrallaan kauppiaitten kanssa. Tulo olisi arviolta 80 000 markkaa vuodessa. KHO päätti, että toiminta tapahtuu ansiotarkoituksessa liiketoiminnan muodossa. Toiminta on kuitenkin laadultaan (talkootyö) ja laajuudeltaan (80 000 markkaa vuodessa) sellaista, että siitä saatava tulo ei ole yhdistyksen tuloverolaisissa tarkoitettua veronalaista elinkeinotuloa. Näin ollen yhdistyksen ei ole myöskään suoritettava tästä toiminnastaan arvonlisäveroa.

KHO:n edellä mainittu päätös koskee koko yhdistyksen varainhankintaa. Perusteluissa ei ole pohdittu yleisseurojen tai suurten joukkueseurojen varainhankinnan verotuskäytäntöä. Näissä seuroissa on tyypillisesti kymmeniä tuloksentekeisyksikköjä, joiden varainhankinta on toisistaan riippumaton. Tulot ovat kuitenkin kirjanpidollisesti pääseuran tuloja, jotka yhteenlaskettuina saattavat nousta huomattaviinkin summiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 19.10.1998 T 2233) korostaa seuran yleishyödyllisyyttä. Seuran talkootyö ja tavaroiden myynti ei ollut liiketoimintaa, kun työn suorittivat yhdistyksen jäsenet ja heidän vanhempansa. Kaikki varat menivät yhdistyksen harrastustoimintaan, eikä seuralla ollut palkattua työvoimaa tai omaa toimistoa.